

Прилог бр.3		Предметна програма од втор циклус на студии			
1.	Наслов на наставниот предмет	Лингвистички аспекти на дислексијата			
2.	Код	Д-СТ103-И/24			
3.	Студиска програма	Специјална едукација и рехабилитација – специфични тешкотии во учењето			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Институт за специјална едукација и рехабилитација			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	втор циклус на студии			
6.	Академска година / семестар	Година	прва	семестар	1
7.	Оптовареност со предметот изразена во ЕКТС кредити	6			
8.	Наставник (во случај на повеќе наставници назначен одговорен наставник)	Проф. Д-р Љубица Кардалеска-Радојкова			
9.	Јазик на кој се изведува наставата	Македонски јазик			
10.	Неопходни предуслови за слушање и полагање на предметот	Нема			
11.	Цели на предметната програма (компетенции) и резултати од учењето:	Совладување на теориските постулати и приоди во поимањето на Дислексијата со акцент на лингвистичките манифестации и можности за интервенција; Продлабочување на знаењата за сегментите на читачката писменост; Педагошки импликации.			
12.	Детална содржина на предметот по поглавја и единици со резултатите од учење за секое поглавје	Теории и дефиниции за дислексијата. Традиционални и нови гледишта за причинителите и толкување на отстапувањата од нормите за совладаноста на вештината читање. Толкување на јазичните карактеристики на поединецот: со осврт на фонолошката свесност, краткотрајната вербална меморија и брзина на именување врз основа на слика. Прецизност во препознавањето и брзина на декодирање на пишаната форма на зборовите, како и тешкотии на ниво на морфологија и синтакса. Разгледување на можни нарушувања во повисоките нивоа на разбирање на текстот (разбирање на основната идеја и заклучок). Познавање на ортографијата и степен на совладаност на преносот од графичка во гласовна/фонетска форма. Фонемска и фонолошка свесност. Слог. Алитерација. Рима. Ритам. Морфолошка структура на зборот. Улогата на работната меморија врз читањето. Лексички процеси и текстуална база. согледување на поврзана структура на идеи заради разбирање на текстот. Техники за надминување на тешкотии со разбирање на текстот. Подобрување на вештините на декодирање, флуентност, начини за самопроверка на разбирањето на текстот, повисоки нивоа на разбирање на текстот. Диференцирање на вештини на читање од стратегии на читање. Автоматизирање на вештината читање. Активно читање. Важноста на активното читање и саморегулација. Методи за подобрување на читачката писменост. Преку наративни и експозиторни текстови. Важноста на подобрувањето на активниот продуктивен речник како и			

		рецептивниот речник и пасивното препознавање и збогатување на зборовниот фонд. Пронаоѓање на експлицитни, независни податоци, како и пронаоѓање скриени податоци, имплицитни податоци, како и нови концепти во текстови со различни степени на сложеност. Поврзаноста на дислексијата и учењето мајчин и странски јазик. Интервенции и пристапи.				
13.	Заемна поврзаност на предметите	Постои тематска корелација помеѓу предметите во програмата				
14.	Детален опис на наставните и работните методи за предметот	Предавања со активно учество на студентите (образложување, демонстрација, дискусија, примери, решавање на проблеми, работилници). Семинарски вежби (самостојно учење, дискусии, презентации, набљудување, тимска работа, студии на случај, критичко читање и пишување, играње на улоги, портфолио, евалуација, самоевалуација). Индивидуални и групни консултации, мултимедија				
15.	Вкупен расположив фонд на време	180 часа				
16.	Форми на наставните активности	16.1.	Предавања- теоретска настава. часови	15		
		16.2.	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа: часови	/		
		16.3.	Пракса: часови			
17.	Други форми на активности	17.1.	Проектни задачи: часови	50		
		17.2.	Самостојни задачи: часови	47		
		17.3.	Домашно учење - задачи	68		
18.	Услови за потпис	редовна посета на настава				
19.	Начин на оценување					
	19.1.	Тестови: бодови			70	
	19.2.	Семинарска работа/проект, презентација писмена и усна: бодови			30	
	19.3.	Завршен испит: бодови			100	
20.	Критериуми за оценување (бодови/ оценка)		до 50 бода		5 (пет) (F)	
			51 x до 60 бода		6 (шест) (E)	
			61 x до 70 бода		7 (седум) (D)	
			од 71 до 80 бода		8 (осум) (C)	
			од 81 до 90 бода		9 (девет) (B)	
			од 91 до 100 бода		10 (десет) (A)	
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата		евалуација и самоевалуација			
22.	Литература					
	22.1.	Задолжителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Egbert, M.H. Assink (Ed.)	Literacy acquisition and social context	Harvester Wheatsheaf	1995
		2.	Elliot, J.G., Grigorienko, E.I.	The Dyslexia Debate	Cambridge University Press	2014
3.	Pickering, S.J.	Working memory and Education	Elsevier, Academic Press	2006		

		4.	Thompson, G.B., Tunmer, W.E., Nicholson, T.	Reading Acquisition Processes	Multilingual Matters LTD, Clevedon	1993
		5.	Каровска Ристовска А. Кардалеска Љ. Ајдински Г.	Специфични тешкотии во учењето (дислексија, дисграфија, дискалкулија и диспраксија)	Филозофски факултет	2016
		6.	Каровска Ристовска, А., Кардалеска, Љ., Ајдински, Г., Шурбановска, О.	Процена и стратегии за работа со специфични тешкотии во учењето	Филозофски факултет	2018
		Дополнителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
	22.2.	1.	Bishop, D., Snowling, M.J.	Developmental Dyslexia and Specific Language Impairment: Same or Different? Psychological bulletin, Vol. 130 (6) 858- 886	Department of experimental psychology, Oxford University	2004
		2.	Gough, P.B., Tunmer, W.E.	Decoding, reading and reading disability. Remedial and Special Education,7, 6-10.	SAGE Journals	1986
		3.	Stanovich, K.E.	Mathew effects in reading.	5. Conferencia Europea de lectura, Salamanca.	1987